

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 9 jan. 1950

Mede bestemd voor Götzen, Lieftinck en Schokking.

Dank voor Uw 281. Zodra ik verdere informatie heb ingewonnen kom ik daarop terug.

Nadat ik mijn 36 had verzonden, ontving ik nog het volgende rapport van Van Lennep. In Februari 1949 heeft de toenmalige HVK, Beel, in overleg met Spoor 200.000 Str. dollar ter beschikking gesteld van het leger, teneinde in Malakka wapens te kopen ten behoeve van Chinese Handelsverenigingen. Aan deze illegale wapentransacties mocht geen ruchtbaarheid worden gegeven. Voor de uitvoering dezer transactie heeft KNIL zich destijds in verbinding gesteld met Westerling. Laatstgenoemde heeft toen op zich genomen voor wapenaankopen zorg te dragen, waarbij hij zich van een Chinese tussenpersoon, Tjia Piet Kay, zou bedienen. Deze Chinees nam ten laste van het crediet 90.000 Str. dollars op bij het Consulaat-Generaal in Singapore. Enige tijd later kwam Westerling aan Overste Van Lier vertellen, dat de eerste zending wapens inderdaad aangekocht doch i.v.m. naval-guard-schandaal in beslag was genomen.

DIVI, dat destijds vergunning had afgegeven, vroeg in December inlichtingen bij het leger omtrent het verstrekken dezer vergunning. Kort daarop bleek, dat bovengenoemde Chinees bij de Java-Bank 110.000 gulden had gestort, zijnde de tegenwaarde van 90.000 Str. dollar. DIVI dacht toen hier met een geval van deviezensmokkel van een Chinees te maken te hebben. Bij het leger rees toen verdenking, dat Westerling de dollarbedragen wel degelijk had besteed voor de aankoop van wapens, doch dat hij deze wapens had geleverd aan DI.

Kuiper, die thans RIS-ambtenaar is, kwam daardoor in een penibele situatie. Deze zaak zou eventueel in de doofpot gedaan kunnen worden, indien de legerleiding hier te lande een verklaring zou afleggen tegenover DIVI, dat het bedrag was besteed voor de aankoop van goederen en het verrichten van diensten. Van Lennep vroeg mij Zaterdagmiddag terzake om instructies.

Heden had ik een bespreking met Buurman van Vreeden, die zeer verontwaardigd over deze zaak was en mijn standpunt deelde, dat geen onware verklaringen zouden kunnen worden afgelegd. Deze hoogst onverkwikkelijke affaire is dus thans bij DIVI, t.w. een RIS-instantie, bekend. Volgens mijn oordeel -en Buurman onderschrijft dit gaarne- is slechts een oplossing mogelijk en wel deze, dat van Nederlandse zijde een bedrag van 90.000 Str. dollar bij DIVI wordt teruggestort. Naar mijn mening kan Kuiper dan het dossier seponeren, aangezien de zaak deviezen-technisch voor hem daarmee is afgedaan. Met de Java-Bank kan ik daarna overleggen wat met de 110.000 gulden, die door de Chinees gestort zijn, zou kunnen geschieden. Betrokken Chinees blijkt intussen onvindbaar. Buurman, die door zijn officieren over deze zaak niet is ingelicht, heeft deze zaak onmiddellijk ter hand genomen en zal zonodig maatregelen nemen.

Uit een en ander blijkt, dat de zaak Westerling dieper zit en hoogst compromittant zou kunnen worden. Er is hier niet alleen sprake van daden van onverantwoordelijke elementen, zoals in Uw 281 wordt verondersteld.

Gaarne omgaand machtiging om aan Kuiper mede te delen, dat de 90.000 Str. dollar teruggestort zullen worden. Na ontvangst van de machtiging zou ik van Van Lennep kunnen opdragen de technische afwikkeling dezer zaak te verzorgen. Hij kan dan rechtstreeks contact opnemen met de Minister van Financiën over de wijze waarop afdekking zal plaats vinden, zonder dat verder aan deze onverkwikkelijke historie behoeft te worden gerefereerd.